

Samenvoeging fiscale en commerciële jaarrekening

Lastenverlichting of

MKB

Als alles volgens plan verloopt, kunnen kleine ondernemingen binnen enkele jaren hun fiscale jaarrekening ook als commerciële jaarrekening indienen. Deze operatie is onderdeel van de administratieve lastenverlichting die het kabinet wil realiseren. Er moeten echter nog wel enkele juridische hobbels worden genomen. De stand van zaken en de mogelijke gevolgen.

ADRIE BOXMEER

Nederland is nog een van de weinige EU-landen die een aparte fiscale en commerciële jaarrekening kennen. Overigens moet het samenvoegen van beide rekeningen niet al te letterlijk worden genomen. In de praktijk komt het er op neer dat kleine ondernemers alleen nog maar een jaarrekening voor de fiscus zullen opstellen. Voor alle duidelijkheid: de nieuwe

regel zal geen verplichting zijn. Elke onderneming staat het ook in de toekomst vrij om als nog een commerciële jaarrekening op te stellen. De samenvoeging zal gelden voor ondernemingen waarvan de waarde van de activa maximaal 4,4 miljoen euro bedraagt en de netto-omzet 8,8 miljoen euro. Deze grenzen zijn gebaseerd op een besluit van het Europees Parlement om

window dressing?

FOTO: MARIA BROUWER

Hugo van den Ende
(PricewaterhouseCoopers):
*‘De grootste winst is dat er
een document verdwijnt.
Dat moet de ondernemer
voordeel opleveren.’*

jaarrekening en een commerciële jaarrekening, zoals die zijn opgesteld door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Over deze verschillen buigt zich op dit moment een werkgroep met vertegenwoordigers van de ministeries van Justitie en Financiën, NIVRA, NOvAA, MKB Nederland en enkele accountantskantoren.

De werkgroep is tot de conclusie gekomen dat er zo'n veertig tot 45 onderlinge afwijkingen zijn. Daarvan zijn er zo'n tien essentieel. Hugo van den Ende zit namens PricewaterhouseCoopers in de werkgroep. "Een belangrijk punt is de waardering van de voorraden, oftewel het vraagstuk van de ijzeren voorraad. De fiscus staat toe dat voorraden te laag worden gewaardeerd, waardoor er een minder rooskleurig beeld ontstaat van een onderneming dan in de commerciële jaarrekening. De Raad voor de Jaarverslaggeving vindt dit niet realistisch. Dit is een duidelijk verschil tussen beide systemen."

Willekeurig afschrijven

Ook kan voor de fiscus willekeurig worden afgeschreven, hetgeen voor de commerciële jaarrekening ondenkbaar is. Dit heeft alles te maken met de verplichting die de accountant heeft om in de jaarrekening een getrouw beeld te geven van een onderneming. Daar kan enige

Henk van Noord
(Van Noord Accountants &
Belastingadviseurs):
*‘Natuurlijk, ik zal een deel
van mijn omzet verliezen.
Maar ik houd nu tijd over
om mijn klanten te
adviseren.’*

spanning optreden. Van den Ende ziet grote voordelen van de komende verandering: "De belastingdienst controleert de fiscale jaarrekening nauwkeurig en kan allerlei sancties opleggen als er geen juist beeld wordt gegeven. Dat ligt bij de commerciële jaarrekening anders. Die deponeer je bij de Kamer van Koophandel en verder kraait er geen haan naar. Overigens is de grootste winst dat er een document verdwijnt en alleen de aangifte overblijft. Dat moet de ondernemer voordeel opleveren."

Heel beperkt

Heeft de samenvoeging grote gevolgen voor kleine ondernemingen? Volgens Jan Klaassen, voormalig hoogleraar financial accounting aan de Vrije Universiteit, valt dit mee. Ook Klaassen zit in de werkgroep. Hij waarschuwt voor al te hoog gespannen verwachtingen. "De maatschappelijke waarde van de samenvoeging is heel beperkt. Want bij veel kleine bedrijven is de fiscale jaarrekening nu al gelijk aan de commerciële jaarrekening. Er is ook geen enkele reden voor kleine bedrijven om naast de stukken voor de belastingdienst nog een andere jaarrekening te produceren. Wie heeft daar belang bij? De bank? Welnee. Die verkeert als kredietverstrekker in een machtspositie. Die komt echt wel aan de cijfers die men nodig ►

de grensbedragen voor kleine en middelgrote rechtspersonen te verhogen (zie kader).

Ijzeren voorraad

Voordat beide jaarrekeningen zijn samengevoegd, moeten er nog wel enkele hobbels worden genomen. Want er bestaat enig licht tussen de regels die gelden voor een fiscale

heeft. Een bank kan gewoon zeggen: als u de cijfers niet verstrekt die wij willen hebben, dan krijgt u geen geld. Zo simpel is dat.”

Klaassen vindt ook dat het vraagstuk van de ijzeren voorraad niet moet worden overdreven. “Het gros van de kleine ondernemingen is actief op het gebied van de dienstverlening. Met een kantoor en een paar computers en met alleen debiteuren en crediteuren. Het zijn doorgaans geen bedrijven die er grote voorraden op na houden.”

Al met al leidt dit alles volgens Klaassen tot slechts één conclusie: de vereenvoudiging zal waarschijnlijk in de praktijk geen groot effect op de administratieve lasten hebben.

Window dressing

De laatste opmerking is koren op de molen van Jurgen Warmerdam, coördinator economisch beleid bij MKB Nederland. “Ik beschouw de operatie louter als window dressing. Vroeger was ik belastingadviseur. Daardoor weet ik dat de meeste MKB-bedrijven nu al hun fiscale jaarrekening simpelweg kopiëren om die vervolgens als commerciële jaarrekening bij de Kamer van Koophandel te

Jan Klaassen (oud hoogleraar): ‘Bij veel kleine bedrijven is de fiscale jaarrekening nu al gelijk aan de commerciële jaarrekening.’

deponeren. Dat is niet verwonderlijk, want de gemiddelde MKB-ondernemer heeft maar een klein bedrijf met zeven werknemers. Die heeft echt wel wat anders te doen dan informatie aandragen voor verschillende jaarrekeningen. Dat die verplichting nu wegvalt, vind ik prima, want in de praktijk gebeurde het toch al niet. Maar het kabinet moet dit niet als administratieve lastenverlichting verkopen. Want dat is het niet. De gemiddelde MKB'er maakte al geen aparte commerciële jaarrekening, dus voor hem levert het niets op. Minister Donner van Justitie zegt dat het goed is voor zeventig miljoen euro lastenverlichting. Volgens mij is deze inschatting veel te hoog.”

Portemonnee accountant

Blijft over de positie van de MKB-accountant. Want hoe minimaal de lastenverlichting ook

Verhoging grensbedragen kleine en middelgrote rechtspersonen

Het Europees Parlement heeft de grensbedragen die bepalen of er sprake is van een kleine of middelgrote onderneming met twintig procent verhoogd. Het Nederlandse kabinet wil deze wijzigingen nog dit jaar bij wet invoeren.

Voor kleine ondernemingen wordt de grens voor de waarde van de activa opgetrokken van 3,65 miljoen euro naar 4,4 miljoen euro, en voor de netto-omzet van 7,3 miljoen euro naar 8,8 miljoen euro. Voor middelgrote ondernemingen worden die grenzen respectievelijk verhoogd van 14,6 miljoen euro naar 17,5 miljoen euro en van 29,2 miljoen euro naar 35 miljoen euro.

Minister Donner van Justitie heeft in een brief aan de Tweede Kamer laten weten dat door verschuiving van deze grenzen het aantal grote ondernemingen met 13,6 procent afneemt, het aantal middelgrote bedrijven met 12,8 procent, terwijl het aantal kleine ondernemingen minimaal toeneemt met 0,55 procent. Hij baseert deze percentages op cijfers uit een nulmeting die op 31 december 2002 is uitgevoerd.

mag zijn, hij zal wel uit de portemonnee van iemand moeten komen. Te verwachten is dat dit grotendeels uit de beurs van de MKB-accountant wordt betaald. Immers, in plaats van twee jaarrekeningen hoeft er straks nog maar één te worden opgesteld. Volgens Henk Verhoek, hoofd verslaggeving van het NIVRA, zullen met name accountants die actief zijn ‘aan de bovenkant van de MKB-praktijk’ er wat van merken. Net als Jan Klaassen denkt Verhoek dat er voor de allerkleinste MKB-kantoren weinig tot niets verandert, omdat die tot nu toe toch alleen maar een fiscale jaarrekening opstelden. SRA-voorzitter Jan Los ziet de toekomst voor zijn leden, in merendeel MKB-accountants, niet somber in. “Uiteraard zijn er kleine ondernemingen die zich zullen afvragen waarom zij eigenlijk nog een accountant nodig hebben. Die raken we wellicht als klant kwijt.

Werkgroep, XBRL, parlement

Een werkgroep met vertegenwoordigers van de ministeries van Justitie en Financiën, NIVRA, NOvAA, MKB Nederland en enkele accountantskantoren onderzoekt de verschillen tussen de fiscale en commerciële jaarrekening. Deze werkgroep is ondergebracht bij het Nederlandse Taxonomie Project dat de invoering van de eXtensible Business Reporting Language (XBRL) voorbereidt. Hierdoor wordt de elektronische aanlevering van gegevens aan onder meer de belastingdienst sterk vereenvoudigd. Ook XBRL leidt tot lastenverlichting voor het bedrijfsleven. De samenvoeging van de waardingsgrondslagen van beide jaarrekeningen moet in overeenstemming zijn met de Vierde Europese Richtlijn Jaarrekening Vennootschappen. Dat is een zaak van het ministerie van Justitie. Ook moet de wet nog worden veranderd. Als alle obstakels zijn genomen, is het uiteindelijk aan het parlement om een beslissing te nemen.

Jurgen Warmerdam (MKB Nederland): ‘Het kabinet moet dit niet als administratieve lastenverlichting verkopen. Want dat is het niet.’

Maar de accountant doet bij de meeste kleine bedrijven meer dan alleen de jaarrekening samenstellen. Hij is vaak ook adviseur.”

‘Eenvoudiger’

Henk van Noord, vennoot van Van Noord Accountants & Belastingadviseurs, een middelgroot kantoor dat zich speciaal op het MKB richt, voorziet evenmin problemen. Integendeel, hij ziet alleen maar voordelen. “Het wordt er voor mijn klanten alleen maar eenvoudiger op. Ik denk altijd vanuit het belang van mijn klanten. Natuurlijk, ik zal een deel van mijn omzet verliezen, als ik nog maar één jaarrekening hoeft te maken. Maar ik houd nu tijd over om mijn klanten te adviseren. Dat is hard nodig, zeker als XBRL wordt ingevoerd. Ik zie de samenvoeging van de fiscale en commerciële jaarrekening als een kans, zeer zeker niet als een bedreiging.” ■